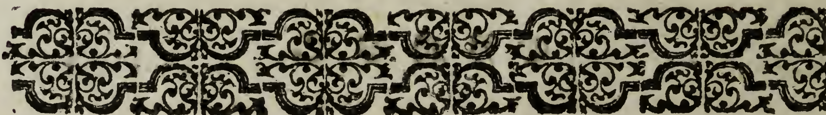

Aenwijsinghe waer de Figuren moeten in gebonden werden.

Tot HOORN, Gedruckt by Isaac Willemsz.

Voor Ian Iansz. Deutel, Boeck-verkooper op 't Oost in Bieftkens Testament / Anno 1646.

IOVRNAEL
OFTE
Beschrijvinge vande reyse ghedaen by den Commandeur Dirck Albertsz. Raven, nae Spitsberghen, in den Jare 1639. ten dienste vande E. Heeren Bewindt-hebbers vande Groenlandtsche Compagnie tot Hoorn.

Waer in verhaelt wordt sijn droevighe Schip-breucke/ sijn ellende op 't wrack/en sijn blijde verlossinge.

Met noch eenighe ghedenckweerdige Historien.

Alles waerdigh om te lesen.

Tot HOORN, Gedruckt by Isaac Willemsz.

Voor Ian Iansz. Deutel, Boeck-verkooper op 't Oost in Biestkens Testament/ Anno 1646.

Tot den Leser.

BEminde Leser/ hier wort u vertoont de Reyse van Dirck Albertsz. Raven nae Spits-bergen, ghedaen in het Jaer 1639. door hem selver beschreven/ aenmerckens waerdigh/ niet juyst om de vreemdigheydt vande Vaert / of dat hy eenige noyt ghevonden Landen heeft opghedaen/ gelijck wel veel Reysen daer door vermaert zijn / noch oock om eenige voorspoedt buyten gemeen hem bejegent / maer om dat hem in een ghemeene vaert / onghemeene en wonderlijcke saecken zijn ontmoet. Leest het selfs eens met opmercken door/ en oordeelt dan of het niet nevens veel andere Reysen het lesen waerdigh is/ want gelijck den eenen sijn geluck en voorspoet des Menschen verwonderinge uytlockt/ soo doet eens anders ongheluck het selfde; in beyde sietmen de albestierende handt Godts/ als met groote letteren geschreven/ en geeft ons/ in den loop onses levens/ dappere sporen/ en vermaningen/ om ons noyt in voorspoedt te verheffen/ of ons eenighsins in te beelden dat wy wat zijn/ terwijl wy doch gants nietigh zijn/ soo Godt onse aenslagen en voornemen niet en volmaeckt: noch ons oock in tegenspoet/ ellende en armoede soo niet te verslaen/dat wy van Gods hulde en bywesen souden wanhopen. Hier toe kan dit Journael ons een levendigh voorbeeldt verstrecken. Neerstighe Leser/ ghebruyckt dese nutte tijdtkortinghe tot u eyghen selfs leer en stichtinghe: Met een woordt Leest en leert yet.

't Welcke u van herten toewenscht

V. L. Dienstwillige

Ian Iansz. Deutel.

Aen den Leser.

WAerde Leser, die dit leest,
Zijt ghy noyt in noodt geweest,
Is u ramp noch tegenspoet
In uw's levens loop ontmoet:
Acht dat voor geen saligheydt:
Want de wijse Solon *seydt:*
Schoon men sich geluckigh roemt,
Niemandt mach soo zijn genoemt,
Voor hy is aen 's levens end',
Dan wordt eerst ons luck bekent:
Maer soo langh den mensche leeft
Hy geen ner verseeck'ringh heeft,
Dat hem niet een sware val
Hier met Crœsus *treffen sal.*
Daerom denckt, wanneer ghy siet
Een'ge menschen vol verdriet,
Dat ghy in gelijcke pijn
Morgen kont gedompelt zijn.
Daerom weest niet stout van geest,
Maer in alle voorspoet vreest,
Leest daer toe dit kort verhael,
Van dees Schip-breuck, menighmael.
Of zijt ghy vol ramp en druck
Gants verschoven van 't geluck,
Of soo ghy met pijn en strijdt
Swaerlijck overladen zijt,
En van hulp en troost ontbloot,
Hopeloos wenscht om de doodt;
Spiegelt u in dese bla'en;
Siet dees droeve Schip-breuck aen;
Siet haer swerven op het wrack,
Vol van ramp en ongemack,
Maer beschouwt voor al het end,
Hoe de Heer de saecke wendt,
Hoe hy somm'ge heeft bewaert
En gants buyten hoop gespaert.
Leert hier uyt dan hoe het quaedt
Onder Godts bestieringh staet,
Want alst Godt den Heer begeert,
't Quaetste quaet in vreugt verkeert,
't Welck in dees geschiedenis
Klaer en waer gebleecken is.
Dus in al wat u gheschiedt,
Wantrouwt aen Godts hulde niet.

Ian Iansz. Deutel.

Tracht nae 't goede.

Journael vande Reyse gedaen by den Commandeur Dirck Albertsz. Raven naer Groen-landt/inden Jare 1639.

DEn 7. Mey in 't Jaer 1639. Ben ick Dirck Albertsz. Raven, voor Commandeur met het Schip Spitsbergen, voor de E. Heeren Bewint-hebberen vande Groen-landtse Compagnie / residerende tot Hoorn, upt Tessel geseylt/ in Compagnie van noch 2. Schepen van Hoorn, sijnde Zee-Visschers / en 2. Schepen vande Camer van Harlingen, een Zee-Visscher en een Capitael-Schip de Oranje-Boom, daer Commandeur op was Gale Hamkes, met een Suydelijcke wint/stelden onse koers Noort Noort West aen.

Den 12. dito scheypden onse twee Zee-Visschers/met de Zee-Visscher van Harlingen, benoorden Hit-landt van ons af: Sy hielden noch al N.N.W. aen / en wy met ons twee Capitael-Schepen / te weten Gale Hamkes en wy/ stelden onse koers N. N. O. nae de Kust van Spitsbergen, de windt noch al Suydelijck.

Den 21. dito 's morghens/ sagen wy het Landt van Spitsberghen, liepen Oost-waert over/hadden de windt Noorden. 's Achtermiddaeghs quamen wy teghen het Ys aen/ wenden het wederom 't Zee van 't Ys af/waren ontrent 12. mijlen van 't Lant/hadden de hooghte van 78. graden.

'S avondts liep de wint Suydelijck/setten onse koers doe N. N. W. aen/nae het Voor-landt toe/dat ontrent 18. mijlen van ons lagh/ konden het effen sien.

Den 22. 's morgens/de wint noch al Suyden/ginghen met malkander noch al Noort Noort West aen/ sagen t' Zee-waert / en nae 't Landt toe noch al Ys/was goet weer/ saghen twee Schepen van onderen op komen laveren / die wy ontrent middagh verspraecken/ waren twee Deensche Schepen/ seyden ons dat het beneden om de Noort noch al vol Ys lagh/soo datse geen water sien konden/ waer door wy te werck trocken om nevens dese twee Denen en Gale Hamkens weder upt het Ys te laveren / de wint begon handt over handt aen te nemen / soo dat wy met Schovers-seylen mosten seylen. Weynigh nae de middagh saghen wy noch een Schip op ons afkomen/ dat wy nader-handt vernamen / dat de Camer van Delft toebehoorde/ waren doen onder ons vijf Schepen by een / en het begon een geheele storm te waepen/ met hol water.

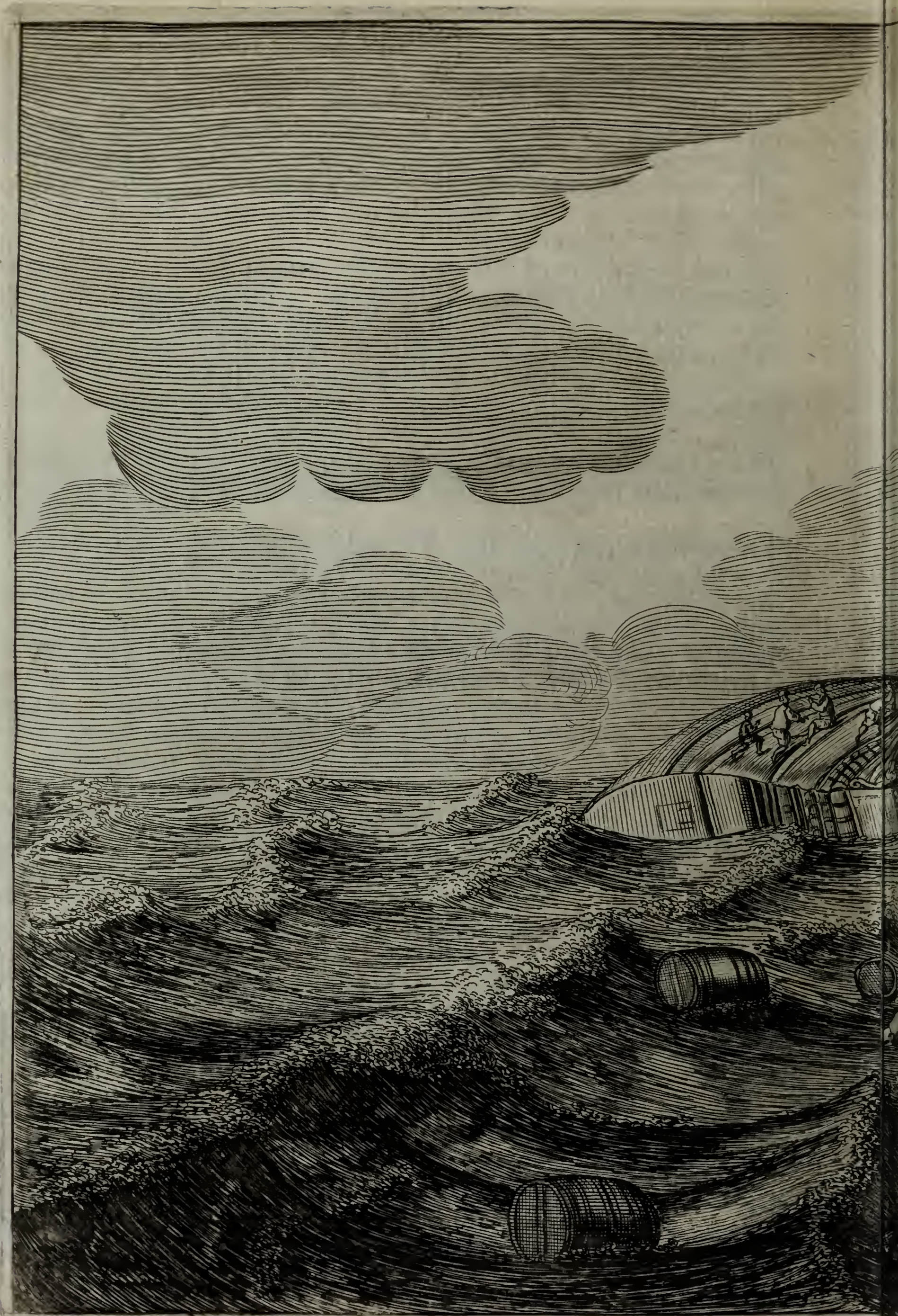
 'S avondts

'S avondts quamen wy op de buyten kant van 't Ys / was een hard' weer/met jacht-snee vermenght/ soo dat de Schepen niet aen de wint wilden wenden / en voor de windt om konden wy niet komen/ door de kleyne spatie tusschen ons en het Ys/ want wy de Lywaertste/waren van onse mackers/ de twee Deensche Schepē warē een stuck achter uyt/dicht op de soom van 't Ys / waer tegen de Zee soo gheweldigh storte en brande / dat wy dickwils het water en de soom van 't Ys niet en konden onderschepden met snee-jacht/liepen by de wint over W.S.W.in Zee. Het water gingh soo hol en het waeyde soo dat het Galjoen dickwils in Zee schoot/ en het Plecht-ancker in 't water sleepte / soo gheweldigh lagh het Schip op sijd. Wy hadden het Schip (om te beter van achteren tot vooren te komen)boven met sout bestroyt ; het Schip was anders door de groote gladdigheydt niet wel te ghebruycken. Hier waren wy (als op een lager wal) op het Ys beset/ en door de groote snee-jacht was het gesicht soo goet niet als wy wel wensten/elck deed' evenwel sijn best met uytsien/eenige stonden voor/andere waren by de seyien/ die wy door de harde wint niet wel regeren konden / altemet wast loef an/ dan/hou dragent.

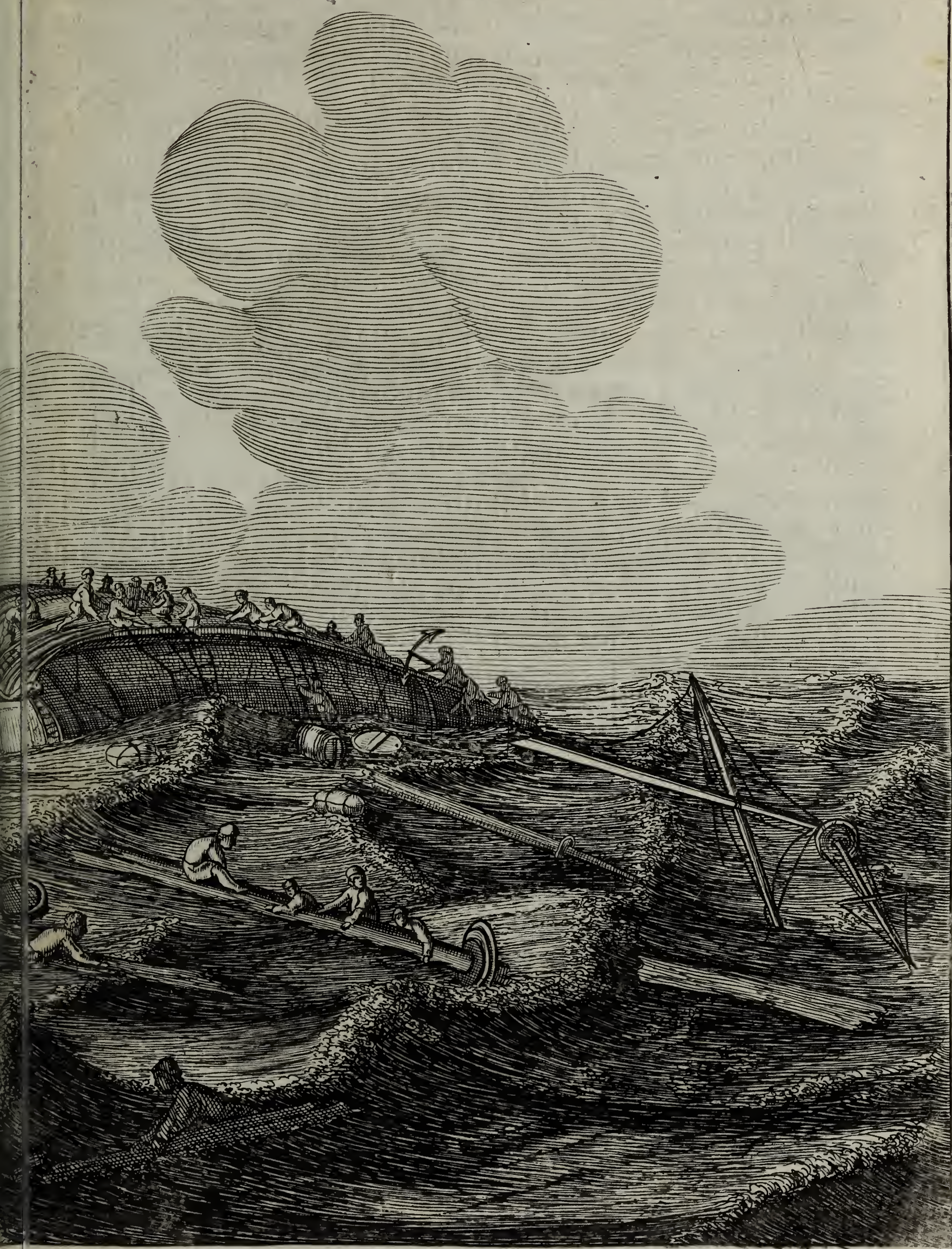
Ten laetsten sagen wy een schos Ys recht voor uyt/ daer wy niet boven konden seylen/ en noch een ander in ly voor uyt/ daer wy niet beneden om konden/ eensdeels om dat de soom van 't Ys ons soo nae was/ daer een geweldigh hol water tegen aenstondt: Anderdeels om dat het Schip so kort niet en soude konnen vallē/ door dien de schossen soo dicht aen waren/ hoopten derhalven tusschen beyden door te loopen. Het Schip lagh/als verhaelt/geheel op sijd/en het roer te loefwaert aen boort/de achter seylen lagen los aende windt/'t stondt geweldigh vreesselijck / want het scheen onmogelijck dat het Schip soo kort soude draeyen / en de schos scheen of hy al voor de Boegh was/ want daer was geen klaer gesicht/evenwel draeydē het Schip noch soo veel / dat de loefwaertse schos achter de Focke rust onder water raeckten /daer op dreven wy datelijck tegē de lywaertse schos aen. Ick keerck terstondt over boort achter uyt / maer in al dit stooten sagen wy gheen spaenderen drijven/ hoopten daerom dat het noch soo veel noodt niet en had' / maer het openbaerden hem wel haest heel anders/ want het Schip begon datelijck voor te sincken/ 't welck een groote verbaestheydt veroorsaeckte onder ons/ wy hielden terstont met bijlen inde masten/hackten die om vard / het Volck setten de Sloepen overboort/ daer/ door de groote benautheydt ghe-parst / soo veel Volck inviel / dat sy genootsaeckt waren af te steecken / en even achter 't Schip komende/ sloeghen de Sloepen om/ en verdroncken altemael.

Het scheen als of het Schip met een veerd' nae de grondt soude geschoten hebbē/ soo haelden het sijn neus voor onder: En hoewelder gheen uytkomst scheen/ soo sochtmen evenwel de doodt soo langh te ontvluchten alsmen kon / want veele die liepen nae achteren toe nae

de

int Iournael van Raven Pag. 6.

de Companjen/ en eenige klommen op de Besaens-mast/die oogenschijnelijck langhst scheen te sullen boven blijven ; maer alsoo het getal aen de Besaens-mast sich vermeerderde/ soo brack de selfde/en viel met het Volck in Zee/de welcke datelijck oock verdroncken.

Het water verspreyden sich over 't gheheele Schip/ doe quam het met het Voor-schip weer wat op / maer het viel stracx om / bleef met het loef-boort ontrent 4. voet boven water legghen.

In dit op 't zy vallē/verdroncken noch veele van de maets/die na de ly toe vielen en met de Zee bestolpt werden / onder anderen een man die langh met my ghevaren had' / hy quam by my/ gaf my de handt/seyde Commandeur heb ick u yets in eenige dingen misdaen/ wilt ghy my dat wel vergeven. Ick antwoorde; Ghy hebt my niet misdaen/en sooder yets is/ garen vergheef ick het u/ gelijck ick wil dat my oock gedaen wordt. Daer op scheyden hy van my/en seyde: Inder eeuwigheydt moeten wy malcander weer sien/ want het omvallen van 't Schip brack onse propoosten. Hy verdronck als verhaelt / en ick raeckte nevens veele op de zy van 't Schip. De meestepart die doe noch leefden/ stonden voor by de Anckers op de zy van 't Schip/ en ick stondt by de groote Rust. Ick kond' het daer niet langh harden/begaf my daerom oock voor by de Anckers. De Zee liep te loef-waert soo gheweldigh over het Schip heen / met sulcken snee-jacht en koude dat het nae menschen begrijp onmogelijck scheen/om op het Schip/oft in 't leven te konnen blijven; elcke Zee die daer overquam nam eenighe menschen wegh / nu 2. dan 3. somtijdts 5. a 6. te gelijck/ die datelijck door de Zee verslonden wierden/'t welck een droevigh aensien was/te meer/om dat wy die noch leefden/oock niet beter en verwachten/hoe wel den mensch nimmermeer voor de doodt verseeckert is / soo kan men in sulcken gelegentheydt zijnde/ sien hoe gedwee / hoe nietigh den mensch is / en welck een nauwe vier-schaer sich in de herten openbaert / het bidden dat dickwils (sijnde buyten noodt) niet wijder als vande lippen komt/ quam hier al een kenningh dieper van daē /wy sagen malcander met bedroefde oogen aen/gaven Godt de saecke op. De twee Deensche Schepen seylden doe verby ons/ontrent anderhalf musquets schoot boven ons heen/maer kosten ons niet helpen.

Hier een weynigh geseten hebbende/seyde de Stierman tegen my/ daer draeyt het Schip voor windt om/'t welck gheheel te verwonderen was / want het draeyde soo kort met de geheele vleet van masten / seylen en ander tuygh / 't welck noch aen 't Schip vast was: Dat een Schip met al sijn voor-seylen / in 't seylen niet korter en eerder konde draeyen/was een mercklijcke bestieringe Godts/willende noch eenige by het leven behouden/want sonder dese omdraeyinge van 't Schip / soud het mogelijck geen twee uren geduert hebben/ oft souden altemael al van 't Schip gespoelt gheweest hebben. Hoewel wy in 't geheel gantsch geen uytkomst en sagen/soo gaf het

ons

ons evenwel noch al eenige vertroostinghe / want wy konden voor het overspoelen vande Zee nu wat beter op het Schip blijven / om dat de Zee eenighsins ghebroocken wierde / op de kisten en ander goedt dat onder 't Boevenet van daen quam spoelen/ als oock op de afgehouwen masten/rees en seylen. Waren doen noch ontrent met ons dertigen op het wrack.

De andere vier Schepen sagen wy wel/ maer sy konden ons niet helpen / hadden met haer selven ghenoegh te doen om het perijckel te ontkomen. Sy liepen W.S.W.in Zee/ met een Suyen windt/ met jacht-snee/waren op de hooghte van 78.graden 40.minuten/ontrent 9.mijlen buyten Landt.

Des nachts scheen het weer noch al aen te nemen / waeyden en storinden geweldigh. Wy hielden ons aen de touwen vast/haddent soo quaedt alst diende / om ons op 't Schip te houden / want het water vloogh ons ghewelbigh over 't Hooft / en was soo kout/dat het niet te segghen is. Yder kan wel afmeten wat een Mensch is met een nat lijf in sulcken Vorst en jacht-snee / en sonder schuyl of verschut/en sonder eenige aparentie van te sullen behouden worden. Wy achten die ghene gheluckigh die de doodt gesmaeckt hadde / baden de Heer / dat hy ons doch een korte doodt wilde gheven/ seyden teghen malcander onse andere Maets sijn voor/ haer strijdt is ghestreden / hoe sullen wy noch aende doodt komen / als de Zee somtijdts ons wat meer als gemeen over 't Hooft storte/seyden wy nu komt de Heer/'t sal haest gedaen zijn/ hy sal 't een eynde maken/ en meer sulcke reden.

Den 23.dito 's morghens / begon het weer wat af te nemen/konden doe gheen Schepen sien / wy stonden en saten doe op de sijd van de fortuyningh van 't Companje/de Zee spoelden ons gestadigh om de beenen / wy trappelden en beweeghden het lijf soo veel wy konden / om ons wat inde warmte te houden/maer 't scheen onmoghelijck/het vroor dat ons de voeten schenen af te vriesen. Eenige begaven haer(door dien het soo langhe duerde / of dat de naturelijcke warmte in haer uytgingh)tot leggen/ maer hadden veele gheen uer ghelegen / of waren al doodt/die schoven wy dan by ons van daen. Ick seyde teghen een dat hy soo stil niet soude wesen / maer dat hy wat heen en weer soude loopen/hy antwoorde: Waer sal ick loopen/ wy konnen de doodt doch niet ontgaen / wy moeten hier immer al blijven/ick seyde wederom : Of Godt het noch versagh / doe seyde hy : Jae Godt kan wel/maer(of hy seggen wilde)waer sijn de middelen daer door het te weegh kan gebracht worden. 't Was een bedroefde saecke/de Heer ist bekent hoe bangh en benauwt dat wy waren/want nae uytkomst van gheberght te worden te hoopen / scheen een dwaesheydt en een hoope sonder hoope.

Weynigh tijdts daer nae / wierde die man daer ick die reden mede hadde/ oock van 't Schip afgeworpen; sommighe inde welcke noch

eenigh

eenigh leven was / maer het belul niet hadden haer vaſt te houden/ wierden al me van de Zee van 't Schip afgeſmeten/als ſy dan in't water lagen/ſagen wy dat ſy haer noch verroerden.

Ick ſtondt en hadde de groote ſchoot in de handt / en wierde door een Zee-water mede van 't Schip geſmeten. Doe ſeyden de maets/ daer reyſt de Commandeur oock heen. Maer het beliefde de Heer noch niet/hielt my vaſt/lagh maer met het halve lijf in 't water/had noch ſoo veel kracht en couragie dat ick(met Godts hulp)weder by onſe maets quam/ſonder dat ſy my hielpen.

Des middaeghs beterden het weer hoe langer hoe meer/ de windt noch als vooren / altemet quammer een ſchos Ys by ons langhs drijven.

Nae de middagh ſcheen het Schip noch lager te ſincken/ ginghen daerom heen en ſneden een grof touw' dat te loef-waert in een Ancker ſtack met groote moepten ſtucken / en ſtieten dat Ancker neven het boegh-ancker over boort/ſochten het Schip daer door weer wat te doen rijſen/gelijck het oock eenighſins dede.

De Blinde Ra/met de Blind / hingh noch aen de Boegh-ſpriet/ die ſneden wy van boven neer / en haelden hem op de ſijd van 't Schip/rechten de Blinde Ra over end' met noch een ander end van een balck/tot twee maſten/konden die bequaem ſetten/ alſoo op verſchepden plaetſen de vullinghen tuſſchen de Berck-houten waren uytgeſpoelt/maeckten vande Blind twee ſeylen/ ſtelden die ſchrap/ meenden dat het daer door wat over ſoude ſchieten nae Landt toe/ maer en dede geen vordel.

Twee vande maets ſeyden tegẽ my/laet ons een vlot maken/daer me ſal 't wat beter konnen gaen/om Landt te krijgen,maer ick ſeyde teghen haer/wilt ghy dat doen ghy mooght/ick blijf daer ick ben. Wy waren doe wel 12. a 13. mijlen van 't Landt. Sy trocken evenwel met haer tween te werck/om een vlotjen te maecken / namen de Beſaens roed'/en ick meen noch een ſtuck van een oude Stengh/ en noch wat ander hout-werck / 't welck ſy met tou-werck meenden t' ſamen te binden / doch het ontdreef haer tot haer groot gheluck/ want ſouden anders wel haeſt een kort eynd gehadt hebben.

Hoe wel het nu wat beter weer was/ſoo waren wy noch in grooter droefheydt als opt ; want wy hadden noch eten noch drincken/en waren wel genegen tot ſlapen/maer en konden noch dorſten ons niet neer leggen/want vroren ſtracx doodt ; dronckken ons eyghen water. Eene vande maets quam by my / en bad of hy wat van mijn water mochte hebben om ſijn hart te laven. Ick gaf hem wat/en hy dronck het. Een ander quam by my en badt of hy de vochtigheydt die in mijn baert hingh/die bevrooſen was/wat mochte aflicken/'t welck ick hem toe-liet. Het herte brack my ſchier als ick het Volck over ſagh/ ſloegh mijn ooghen dickwils ten Hemel/hoopte noch al dat de Heer het verſien ſou/hoe wel daer geen hoope toe en ſcheen.

Den 24. dito des morgens / was het heel goedt weer/wy saten en waren geheel macht en moeteloos/waren geheel verworden / vroor dat het knelde / dreven te met verder van Landt af. Dachte niet anders of souden daer soo sittende/met malcander gestorven hebben.

Ontrent den middagh siet onse Stierman op en riep/een seyl/een seyl / was beneden wint van ons/ontrent 2. mijlen / wendende af en aen/om door het Ys te komen/willende nae Landt toe. Hier scheen onse hope wederom te leven/om eenmael gheberght te worden/ daer toe(soo het scheen)dat Godt oock de saecke bestierde / want had hy daer door het Ys konnen komen / soo souden sy by ons niet ghekomen hebben / maer sagh daer gheen kans. De Commandeur inde Mars wesende/om nae openingh te sien/ sagh te windt-waert op/ en sagh ons drijven / menende dat het een doode Walvis was: riep om de verre-kijcker/die wierdt hem gebrocht. Doe sagh hy stracx dat het gheen Walvis was: riep het is ghewis onse Admirael/ die twee dagen te vooren by ons veronghelukte. Daer op klommen de maets by hoopen aen de Stengh. Doe sagen sy dat wy twee seyltjes op 't wrack hadden opgherecht. Sy setten datelijck de Marsseyls in 't top/laveerden opwaert aen/met alle vlijt nae ons toe.

Wy met malcanderen op het wrack sittende/sagen soo ons dochte aen alle teeckenen/dat die van 't Schip ons mosten in 't gesicht hebben/wy trocken te werck/en haelden het eene seyltjen op en neer/ op dat sy soudẽ sien datter noch levendige menschen op het wrack waren/'t welck sy in 't Schip met groote verwonderinghe saghen/wy storten doe met ons allen onse ghebedt tot Godt/met sulcken blijdtschap en ernst/dat het mijn herte noch doorsnijt als ick daer aen gedencke/danckten en loofden hem voor sijn groote ghenade/'t was of wy met Daniel uyt de Cuyl der Leeuwen / met de drie Ionghelingen uyt den yverigen Oven verlost waren.

Het Schip ons naderende/saghen wy dat het de Oranje Boom van Harlingen was/daer Gale Hamkes Commandeur op waer. Sy by ons komende/ setten drie Sloepen uyt / haelden ons met ons twintighen van 't wrack aen boort / soo veel waren wy noch in 't leven van 86. man/die wy te vooren sterck hadden gheweest / het kon met ons niet langh geduert hebben/want wy hadden ontrent 3. a 44. uren op 't wrack ghesetem / in sulcken bitteren koud' / en hadden niet een droogẽ draet aen 't lijf/sonder eten of drincken/als ons eygen water als verhaelt/en sonder te konnen slapen. Sy setten ons datelijck met de voeten in warme pekel/want die waren geheel doof ghebrosen/en als in de pekel het leven weer in de beenen begon te wercken / leden wy sulcke viemente pijn/ dat het onlijdelijck scheen / daer op brachten sy ons te Kop om wat te rusten.

Onse Hooghbootsman doe hy inde warme pekel geset worde hadde gheen ghevoel in sijn benen / want het leven was daer uyt/ 't welck droevigh was.

Den

Den 25. dito quamen de andere drie ſchepen die mede by ons waren doen wy ons ſchip verloren / by ons / waren altemael op het hooghſte verwondert / als ſy ons overblijven verſtonden / datter noch yemandt in 't leven was.

Gale Hamkes dede de andere Commandeurs elck met ſijn Barbier aen ſijn boordt komen / want hy was niet wel verſien van een goede Barbier. De Barbiers aen boordt komende viſenteerden ons terſtont en verbonden onſe voeten / onſe Hooghbootſman, alſoo ſijn voeten doodt waren / ſneden ſy tot ontrent halfweegh de knien / daer begon hy wat levens te voelen / want deed' hem min of meer ſeer / de Meeſters reſolveerden om hem ſanderdaeghs ſijn benen beneden de knien af te ſetten / doch meenden dat het wel eer met hem veranderen ſou / ghelijck het oock dede: want ſanderen-daeghs / ſijnde den 26. dito ſachter-middaeghs is hy gheſtorven / ſprack niet een woort / ſtorf al ſnuyvende en snorkende als of hy lagh en ſliep / even ghelijck als de maets die te voren op 't wrack van groote koude gheſtorven waren.

Den 27. dito hebben ſy onſe Hooghbootſman overboort gheſet / dicht voor de Weſt-bay, die noch vol ys lagh / moſten daerom weder zee kieſen. Ondertuſſchen beterden het met ons hant over handt / quamen door Godts ghenaden wederom tot onſe vorige geſontheyt alleen dat een vande maets een ſtuck van ſijn groote toon verloor.

Den 4. Julij quamen wy inde Weſt-bay, doe brachten de ſloepen van Gale Hamkes ons aen onſe Tenten / daer wy terſtondt te werck trocken / en maeckten onſe drie Sloepen ghereet / die wy het voorgaende Jaer daer gelaten hadden met al haer toebehooren / daer mede wy naderhandt noch drie Viſſchen vinghen.

Den 26. dito quam onſe eene Zee-Viſſcher by ons in de Bay met een goede party Speck.

Den 22. Auguſtus is onſe tweede Zee-Viſſcher oock by ons inde Bay ghekomen / met het Schip vol Speck / daer over wy ſeer verblijt waren / verdeelden doe ons volck op beyde Schepen / en maeckten gereetſchap om weder te vertrecken.

Den 30. dito ſijn wy van daer geſeylt nae 't Vaderlandt.

Den 23. September quamen wy in 't Vlie.

Den 24. dito quamen wy voor Hoorn, de Heere zy glooft en ghepreſen voor ſijn ghenade die hy over ons in ſulcken oogen-ſchijnelijcken perijckel beweſen heeft. De Heere geef dat wy dit voortaen met een heyligh leven danckbaerlijck erkennen / AMEN.

EYNDE.

Volgen noch eenighe avontuerlijcke en ghedenckwaerdighe ghefchiedeniffen.

Kort Verhael uyt het Journael vande Perfonen die op Spitsbergen in 't overwinteren gheftorven zijn/ Anno 1634.

NAe dat in 't Jaer 1633. op Spitsbergen, als oock aen 't Eylandt Mauritius, om te overwinteren waren ghelaten op yder 7. man/ foo hadden de fchepen het navolgende Jaer van 1634. wederom laft vande E. Heeren vande Groenlantfche Compagnie/ om wederom/ de oude afgeloft hebbende 7. Man op yder te laten/ te weten/ vrywillige/ waer toe haer gewilligh verfcheyden Perfonen prefenteerden. Siende dat de 7. op Spitsbergen waren in goede gefontheydt overgebleven/ foo hebben de Commandeurs daer weder 7. andere uytgekoofen/ om aldaer weder te overwinteren/ met namen: Andries Ianfz. van Middelburgh, Cornelis Thijffz. van Rotterdam, Ieroen Carcoen van Delfs-haven, 't Iebbe Ielles uyt Vrieflandt, Claes Floriffz. van Hoorn, Adriaen Ianfz. van Delft, Fetje Ottes uyt Vrieslandt. Welcke perfonen (nae dat fy nae 't behooren van alles verfien waren/ wat tot het overwinteren noodigh was/ van fpijs/ dranck en Medicinale drancken en kruyden) aen Landt zijn gelaten/ en hebben van al haer wedervaren Dagh-regifter gehouden / 't welck ick om veel onnoodighe reden te vermijden van weer en winden/ niet in 't geheel wil volgen/ maer alleen het voornaemfte daer uyt nemen/ tot die tijt toe dat fy hebbē opgehouden te fchrijvē of haer overlijdē.

Den 11. September 1634. gingen de fchepen van daer nae Patria, die fy geluck op de Reys wenfchten. Daer blijvende/ faghen verfcheyden Walvifschen/ waren oock dickwils doende om die te fchieten/ maer konden niet vangen; fochten oock vlijtigh na groente/ Reen/ Voffen of Beeren/ maer konden niet bekomen.

Den 20. of 21. October verliet haer de Son.

Den 24. November begoft de Scheur-buyck fich onder haer te openbaren/ waer door fy vlijtigh uytfaghen nae ververfinghe van groente/ Beeren of Voffen/ maer konden niet opdoen/ tot haerder groote droefheydt/ dan fy trooften haer onder malkander/ dat God haer groente en ververfinge wefen fou/ en dat hy 't verfien fou.

Den 2. December nam Claes Floriffz. een dranck in teghen de Scheurbuyck/ en fy fetten een val om Voffen te vangen.

Den 11. dito nam Ieroen Carcoen oock een dranck in voor de Scheurbuyck/ en begonnen elck apart te eten en te drincken/ om dat de eene meer met de Scheur-buyck gequelt was dan de andere; fochten

ten alle dagen nae verversingh dan vonden niet. Bevalen haer alsoo in Godts handt.

Den 12. dito nam Cornelis Thijssz. oock een dranck in voor de Scheur-buyck.

Den 23. December sagen sy de eerste Beer/soo de Kock water uyt goot stont hy voor 't Venster/ maer gherucht hoorende/ steldent op de loop/sy hem siende/waren soo blijd'/als of sy hem al in haer tent hadden/ sy volghden hem nae met twee Lantaernen/ maer konden hem niet krijgen/ hoe wel sy hem wel van nooden hadden/ om van de siecken/jae van haer alle ge-eten te worden tot verversingh/want niemandt van haer allen was sonder pijn. Schrijven wilt niet beter worden/soo zijn wy altemael doodt eer de Schepen hier komen/dan Godt weet wat ons van nooden is.

Den 25. December nam Cornelis Thijssz. noch een dranck in voor de Scheurbuyck/want het was met hem heel qualijck gestelt.

Den 14. Januarij 1635. sturf Adriaen Iansz. van Delft, zijnde de eerste van haer sevenen/ doch de andere waren doe oock altemael vol pijn en heel sieck.

Den 15. dito sturf Fetje Ottes.

Den 17. dito sturf Cornelis Thijssz. op welcke sy haer meeste hoop wel gestelt hadden naest Godt/ voor welcke drie overledenen maeckten sy noch kisten / daer sy haer in leyden / hoewel sy qualijck de macht hadden/ en werden alle dagen noch erger.

Den 28. Januarij saghen sy de eerste Vos/doch konden hem niet krijghen.

Den 29. dito dooden sy haer roode Vlissinger Hondt/ daer van sy 's avondts aten.

Den 7. Februarij vinghen sy de eerste Vos/ daer in sy seer verblijdt waren / maer mochte weynigh helpen / waren al te seer verworden. Sagen doe oock veel Beeren/jae somtijdts wel 3.4.6.10. a 12. teffens/maer sy hadden de macht niet om een Roer af te schieten/ en of sy al getreft hadden/ om haer nae te loopen/want konden de eene voet voor den ander niet setten/ noch gheen Broodt bijten/ hadden vreesselijcke pijn inde lenden en 't lijf/ en hoe quader weer hoe slimmer; de eene spoogh bloedt; de andere loosde bloedt door de stoelgangh/ Ieroen Carcoen was de sterckste noch / die haelden altemet noch wat kolen om vyer aen te leggen.

Den 23. dito lagen sy meest plat te Kop/ gaven het op in Godts handt.

Den 24. saghen sy de Sonne weder/ daer over sy Godt loofden/ want sy hem tsedert den 20. of 21. October des voorleden Jaers niet gesien hadden.

Den 26. zijnde de laetste dagh dat sy geschreven hebben/ waer na sy nae oogenmercken niet langh geleeft hebben/ schrijven sy aldus: Wy leggen met ons vieren/ die noch in 't leven zijn/plat te Kop/wy souden

souden wel eten / wasser een soo kloeck dat hy uyt syn Kop komen kon om vyer aen te leggen/ wy konnen ons niet roeren van pyn/ wy bidden Godt met ghevouwen handen / dat hy ons uyt dese benaude Wereldt verlossen wil/alst hem belieft/soo zyn wy gereet/want wy mogen 't dus niet langer harden sonder eten of vyer/ en wy konnen malkander niet helpen/elck moet syn eygen last dragen.

De Schepen het naevolgende jaer 1635.daer weder komende/vonden sy haer altemael doodt leggen/ haer Tent hadden sy van binnen wel vast toe gemaeckt/ om voor Beeren of anders bevrydt te zyn/ en alsoo 't de Tent van Middelburgh was/ soo braecken sy de achterdeur op/en een Backer klom daer in/liep over de Solder/daer noch eenige stucken vande voornoemde Hondt te droogen hingen/en klom de trap in het victuali vertreck weer neer : en alsoo 't doncker was tradt hy op een doode Hondt (want sy hadden twee honden ghehadt) die daer voor de trap legghende/ ghestorven was. Doe deed hy de binne-deur op en liep by duyster nae de voor-deur toe om die op te doen/maer onder weegh liep hy tegen de dooden aen. De deur geopent wesende/ saghen sy haer daer leggen / drie stonden in kisten/ Claes Florissz. en noch een/ lagen elck in een kreb doodt/ en de andere twee lagen midden op de vloer op eenige seylen en ander goedt/ hadden de Knien by na tegen de Kin getrocken/ soo krom waren sy gestorven/sy maeckten kisten tot de vier/en begroeven haer nevens de andere drie in 't snee / alsoo daer noch door de groote koud' geen andere gelegentheydt was;maer naderhandt doe het snee begon te smelten/ en het Landt begost bloodt te komen/begroeven syse met Aerde het best dat sy konden/ alle seven aen malkanders zyde/ leyden steenen op haer kisten / om dat sy van 't Wildt niet verscheurt souden worden/ naderhandt en isser geen meer Volck op Spitsbergen ghebleven om te overwinteren.

E Y N D E.

Een Ander.

IN 't Iaer 1633. alsoo den Commandeur Dirck Albertsz. Raven doe met een Schip nevens andere voor de E. E. Heeren Bewint-hebbers vande Groenlandtsche Compagnie / aen Mauritius of Ian Mayen Eylandt lagh / om Walvisschen te vangen/ soo geschieden daer een saecke aenmerckens waerdigh/ en was als volght: Den 17. Junij is daer eenvan de voorsz. Commandeurs Sloepen/ by 't Landt langhs varende / door een schielijcke grijp-wint die over 't Lant quam vallen/omgeslagen met 6. Man/ den eenen zijnde een Bootsman genaemt Thijs Syvertsz. van Enchuysen, alsoo hy wel swemmen kon / nam het eynd' vande lijn en swom daer mede nae Landt toe/ dat omtrent een kleyne Musquets-schoot ver

ver was/de andere souden hem bot vieren/en de lijn onder de Sloep van daen redden/maer hy ontrent ter halver weegh gheswommen wesende / kon niet voorkomen met de Lijn/ alsoo die niet en wilde schaecken/ swom daerom wederom aende Sloep/ die te met t' Zeewaert in dreef/ doe verdronck nu den een/dan den ander/ onder anderen oock een gau Harponer Claes Leuter genaemt/ was van Schagen , Thijs Syvertsz. hiel het alleen op de Sloep/ soude doe wel nae Landt toe gewilt hebben / maer was te ver om dat in sulcken koude alst daer was te beswemmen/ dreef/ als verhaelt/ van 't Eylandt af/ t' Zeewaert in. Hy liep en trappelden om de warmte op de Sloep/ maer en dorste noch kost niet slapen. Des anderendaeghs zijnde den 18. dito/ is den Commandeur Adriaen Minnen van Rotterdam met een Sloep uyt de Bay geroept/ om yets te halen of te soecken. Buyten komende/ sagh hy t' Zeewaerts yets drijven/ soo hem dochte/ gelijck het oock waer was/roept daer nae toe/dat naderende/derf hy sijn oogen qualijck vertrouwen/ want daer een mensch te sien docht hem een droom te wesen/ quamen daer by/sagen hem op de Sloep heen en weer wandelen/ sijn gesicht was al gebroken/ het hooft scheen hem licht te wesen/ want doe sy hem daer af wilden halen/sach hy seer wilt/en seyde: Wat wilt ghy my quaet doen? Sy namen hem in haer Sloep/hadde ontrent 7. a 28. uren op de Sloep geweest/nat en kout/sonder eten/sonder drincken of slapen/en hadde de andere vijf man voor sijn oogen sien sterven/sijn voeten waren seer bevrosen ofte gekleumt/ sy brachten hem by den Commandeur Dirck Albertsz. Raven inde Tent/ ten sou (oogenschijnelijck) niet langh met hem geduert hebben. Daer worde een groot vyer aengeleyt/ en setten hem daer voor/den Commandeur trock hem een schoon hembt en andere drooghe kleeren aen/ en ontrent een uer daer nae gaven sy hem een weynigh te drincken en te eten / leyden hem doe warm te Koy/daer hy een wijltijdts ruste/en naderhant quam hy weder tot sijn vorige gesontheyt.

EYNDE.

Een Ander.

EEn seker Schipper van Hoorn genaemt Pieter Iansz. Pickman, (nu eenige Iaren overleden/ sijn vaert meest hebbende op Yerlant, Schotlant en die gewesten/ by velen wel bekent door sijn practijck van 't geschut te Visschen op de kust van Yerlant vande ghebleven Spaensche Schepen van 't Iaer 1588.) ist ghebeurt soo hy met een Schip vol Deelen uyt Noorwegen quam in 't Iaer 1616. dat hy in sijn Vaer-water by Schot of Yerlant met een groote Calmte of stilte verviel by een groote Klip of kleyn Eylandtje/ en alsoo hy door de stroom vast nae de Klip toe dreef/ vreesden sy daer op te drijven/ waren derhalven genootsaeckt de Boot uyt te setten/ en het Schip voort te boeghseeren/om alsoo de selve mis te drijven. Terwijle dat sy hier mede besigh waren/ soo sien sy tot haer alder verwonderinge dat een Mensch op de selfde Klip staet/ bewijsende door waerschijnelijcke teyckenen / verleghen te wesen/ viel op sijn knien/de handen te samen naer haer toe/weyfde en wenckte so veel hy kon. Sy onder malkander beraetslaeghden wat sy souden doen/ of sy daer nae toe souden varen of niet/ en alsoo sy verscheyden swarigheden vreesden / waren naest van voornemen daer niet heen te roeyen / ondertusschen weyfde / wenckte en bad de selfde Man / en dee al wat moghelijck was /om hulpe. Sy eyndelijck door de groote waerschijnelijckheydt en mededooghen overwonnen zijnde/ roeyden daer nae toe/ quamen by de klip/ maer kosten door de groote steylte daer niet aen komen / den Man wenckte en sey dat sy aende andere kant souden roeyen/daer was het lager / 't welck sy deden / quamen daer aen en by hem/ hy viel voor haer neer/ daer dacht haer het herte te breecken door mede lijden/siende daer een Mensche soo ruygh en ongedaen dat het schier geen Mensche geleeck/ was by nae swart van honger/ koud' en ongemack/ was soo inghevallen en mager dat tusschen hem en de doodt niet veel onderscheyt en was. Sy sagen daer geen of weynigh schuyl-plaets om een Mensch voor regen/ koud' of hitte te beschermen/ daer en was lof noch gras op/was enckel steen/ daer waren eenige bortjes of stucken van Luycken tegen malkander aengeset/daer hy tussche kroop als hy hadde willen slapen. Sy namen hem inde Boot/voere met hem aen boort daer verschrickte elck over de ongghedaenheydt van desen Man / was een Schots of Engelsman, sy vraeghden hem hoe hy daer op ghekomen was/ en hoe/en hoe langh hy hem daer op onthouden hadde. Doe begost hy haer sijn ellende te verhalen/ en seyde: Het is soo en soo langh geleden/noemende een seeckere tijdt / en was (soo de naeste onthoudt is

van

van die gene die dese Historie dickwils uyt den mondt van de voornoemde Pickman hebben ghehoort) ontrent twee of derdhalf Iaer/ dat wy met een Scheepken door storm verongeluckten en Schip-breeckingh leden op dese Klip ; met ons tween raeckten wy daer op/ de andere verdroncken. 't Scheen of wy ghelucckiger waren als de andere/ maer tot ons selfs komende / en de plaetse over siende / oock om dat wy niet gheberght hadden / hieldense gheluckigh die door de Zee haer leven ghe-eyndight hadden. Hier was goede raedt met ons dier/ stonden en sagen malkander bedroeft aen/ hadden te drincken noch te eten/ noch sagen geen middel om eenmael daer van te komen/ evenwel haelden wy noch eenighe planckjes en stucken houts van ons gebroocken Schipken op de Klip/ stelden die teghen malkander aen (ghelijck ghy die nu noch gesien hebt) om een schuyl te hebben. Wy vinghen eenige Mieuwen/ die pluckten wy/ en mijn Macker hadd' een Mes daer vilden wy die mede/ drooghden die wat inde Son of Windt/ en aten die soo raeu op. Met de dranck hadden wy 't quaetst/ hadden dickwils in verscheyden daghen gheen vers Water/ maer alst reghende soo bleef het Water inde kuylen en grippels vande Klip staen/ en dat was onse dranck. Naderhandt vingen wy altemet een Zee-rob die wy oock vilden en met onse Mes ontweyden/ en lieten die van gelijcken inde Windt of Son wat drooghen/ om die wat te sparen/ en oock om dat het dan beter te eten was. Hoewel wy daer in sulcken droefheydt waren/ dat het ons verdroot langer te leven/ soo was het doe noch blijdtschap en Bruyloft/ hebbende doe noch geselschap/ heul en troost aen malkanderen/ by het daer nae met my wierdt/ want doe wy ontrent een half Iaer daer op geweest hadden/ doe verloor ick mijn Macker/ 't welck mijn droefheydt en pijn soo verdubbelde/ dat ick van weemoedigheydt en verbaestheydt meende te sterven. Hier stondt ick alleen / yder kan wel dencken (al en seyd' ick niet) hoe ick te moed' waer/ door wanhoop en vertwijffelinghe my in Zee te werpen/ dat en leed mijn gemoet niet/en mijn kruys my vanden Hemel opgeleyt te draghen/ scheen onmogelijck / dan schreyden ick altemet / maer wat wast/niemandt en hoorde my; maer nu bevind' ick dat Godt my verhoort heeft. De Schipper vraeghden hem onder alle/ hoe hy sijn Macker verloor/jae/seyde hy/dat en weet ick niet/ door sieckte is hy niet gestorven / des Avondts waren wy noch by malkanderen/ en des Morghens misten ick hem/ en heb hem noyt meer ghesien/ of hy door mismoedigheydt hem selven als hopeloos verdroncken heeft/dan of hy/ droomende/of anders onnoosel verongeluckt is/en weet ick niet. Het Mes had hy by hem/ doe was ick gheheel verleghen/ want ick kon gheen Robben (dat mijn meeste kost was) noch Mieuwen toemaecken om te eten. Armoede seydtmen soeckt list/ ick klopte een Spijcker uyt een van de geberghde houten/ en die sleep ick door veel en menighvuldigh slijpen scherp / waermede ick my doe pas kost behelpen. Op die maniere heb ick van die tijdt af gheleeft/ met veel kommer/hertseer en lijden ; des Winters had ick het soo quaedt alst diende / hadde voor desen noch wel hope gehadt/dat Godt noch wel middel soude schaffen om my daer af te helpen/maer alsoo 'tsoo langh duerde/ gaf ick de hoop op/maeckte rekeningh om daer mijn leven te eyndighen/ en nu heeft Godt u hier ghevoert om my te verlossen / waer voor ick hem eeuwigh loven en prijsen sal.

In het Schip wesende/ spijsden sy hem met weynigh tseffens/ vreesden dat hy anders eten sou dat het hem qualijck bequam / brachten hem aen Landt / daer hy nae duysent bedanckinghen van haer scheyde en nae huys reysde.

EYNDE.

Tot HOORN, Ghedruckt by Isaac Willemsz.

Voor Ian Iansz. Deutel, Boeck-verkooper op't Oost in Biestkens Testament/ Anno 1646.